

Designing and Explaining the Model of Factors Affecting the Establishment of the Policies of Non-Governmental Organizations (SAMAN) in Sustainable National Development

Seyed Mohammad Ali Khamesi ¹, Ali Faez ^{2*}, Farshad Faezi Razi ³

1. Ph.D. Candidate in public administration, Department of Management, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Management, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.
3. Associate Professor, Department of Industrial Management, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

OPEN ACCESS

Article type: Research Article

***Correspondence:** Ali Faez
a.faez@semnaniau.ac.ir

Received: March 31, 2024

Accepted: July 13, 2024

Published: Summer 2024

Citation: Khamesi, S. M. A., Faez, A., Faezi Razi, F. (2024). Designing and Explaining the Model of Factors Affecting the Establishment of the Policies of Non-Governmental Organizations (SAMAN) in Sustainable National Development. *Journal of Management and Sustainable Development Studies*, 4(2), 133-145.

Publisher's Note: MSDS stays neutral with regard to jurisdictional claims in published material and institutional affiliations.

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Abstract: The purpose of this research is to design and explain the model of factors affecting the establishment of the policies of non-governmental organizations in sustainable national development. The research method was in terms of library-field environment, in terms of application purpose, in terms of time, cross-sectional data collection and in terms of research implementation method, it was descriptive-survey. In order to deeply investigate and know more about the subject, in addition to theoretical foundations, interviews have been used for better understanding. Then, quantitative approaches have been used to confirm the qualitative results. The statistical population includes experts active in non-governmental organizations and managers of these organizations. An interview method was used to collect data. Grounded theory approach method has been used for data analysis. Considering that the axial coding method and the axial coding pattern are more developed in the Glaser and Strauss method, therefore, this method was used in this research. The findings of the research show that the factors affecting the establishment of the policies of non-governmental organizations in sustainable national development in the dimension of the main category are: development and social changes, promotion of transparency and performance, communication and optimal interactions of non-governmental organizations with other public and private institutions. It is the reform and transformation of the administrative and organizational system, the support and promotion of the government and the mastery and expertise of human resources.

Keywords: Policy, Non-Governmental Organizations, Sustainable Development, Foundation Data Theory.

Extended Abstract

Introduction

Due to the existence of specified policies and policies, the non-governmental organizations have not yet been able to perform their key role in the society well in the field of covering the problems of the society. If you look closely at the statistics, the people of Iran are ranked 17th in the world in terms of voluntary economic participation and endowment, so it can be expected that non-governmental organization can be a place to gather people's resources in order to fill the gaps exist in society. But what can be seen is that Iran ranks 72nd in terms of utilizing the potential of cements and the power of cements in the executive structure of the country (Jamshidi et al, 2017). This issue shows the lack of sufficient strength and proper effectiveness of fertilizers in the social structures of the country. It seems that there are many problems and shortcomings in the implementation of policies in the field of cement activities in Iran. One of the problems that has not been paid attention to in the field of fertilizer policy is the discussion related to not using the potential of the people and creating a platform in this field and concentrating the activity in the center of the country. This issue makes them not well aware of the problems of the deprived areas, and they are more involved in the problems in the big cities. Also, in the policymaking of this issue, care should be taken that the cement companies are also accountable for their activities so that the transparency in the actions of the cement companies will increase. On the other hand, the lack of specialists, especially specialists with managerial approaches, has caused that, in some cases, the activities of non-governmental organization, considering the resources that have been collected, are not only ineffective, but also have negative consequences. This issue can create the basis for reducing the persuasive power of non-governmental organization. When non-governmental organizations cannot succeed in persuading people and increasing their participation in social, environmental, political and even economic affairs; It cannot be expected that the country will be able to provide the necessary opportunity to achieve sustainable development through the use of government tools, therefore the country will face many problems in the field of achieving sustainable development. The main question in this research is what are the factors influencing the establishment of policies in non-governmental organizations with the approach of achieving sustainable national development?

Theoretical framework

The context of the appearance of non-governmental organizations becomes meaningful in relation to the governments. These are non-governmental organizations that can be the main arms of the government in the development of the country and reduce the scope for government administration. The reason for this is that people's organizations can be active in various fields such as educational, literary, environmental, therapeutic and many other cases and cover different groups of society. But in the meantime, creating a favorable relationship between the government and the people's organizations has always been one of the discussions that existed in the societies (Razaghi & Lotfi Khachaki, 2017).

Today, the activities of non-governmental organizations are recognized as a key issue for balanced growth and development in society. In fact, NGOs increase pressure on sectors that have functional deficiencies in various fields and can provide the basis for improving the level of society's welfare through these actions (Henry & Sundstrom, 2017).

Most NGOs are created to respond to unsolved needs by the government as well as new needs. In general, non-governmental organizations with their diverse activities can play an important role

in promoting and facilitating development activities. The results of research and surveys show that the functions performed by non-governmental organizations are less expensive but more effective compared to governments and other organizations (Khayesi, 2018).

Methodology

The research method is in terms of the field-library environment, in terms of the practical purpose and in terms of the research implementation method. It is descriptive-survey. The research was done qualitatively based on the nature of the data. In order to investigate deeply and know more about the subject, in addition to theoretical foundations, interviews have been used for better understanding. Since the current research emphasizes on forming a conceptual framework or developing a theory and needs to reveal the tacit knowledge of experts in this field, it uses the "Grounded theory" strategy and also uses a type of targeted sampling to collect data and interviewed experts are research sources. In this research, in order to discover deep information in order to identify performance evaluation indicators, semi-structured interview has been used. The reason for using the semi-structured interview was that in this method, it is possible to exchange opinions and guide the discussion and topic of the interview in order to achieve the objectives of the research. Also, to discover and understand the information better, other questions can be asked. The statistical population includes experts active in non-governmental organizations and managers of these organizations. The way to select these people is based on a purposeful decision-making approach, and in this method, criteria for selecting experts are considered, including more than 15 years of management experience in the sector of non-governmental organizations, familiarity with the functions and communication between non-governmental and government organizations, master's degree or higher in the above field and similar cases. The sampling continued until the researcher reaches the sufficiency level in sampling and the interviewed people do not raise a new issue. Which reached theoretical saturation after 12 researcher interviews. To get the answer to the research question, after collecting, the data that is coded from deep interviews is analyzed.

Discussion and Results

The implementation of the foundation's data theory method began with conducting interviews, collecting and coding data, so that the researcher gained more skill in conducting interviews by conducting preliminary exploratory interviews, which was very important for the research; Also, the records of the interviews have been named and stored in a database, which is based on the name of the interviewee, the audio file of the interview, and the date of the interview. After storing them, the researcher has listened and implemented them in order to conduct the research.

During the research, based on theoretical sampling, wherever it was necessary, the researcher was directed to the next source of data collection and interviews to create theoretical adequacy, theoretical completeness, and saturation and condensation of concepts. In this research, the main source of data was the interview, so that the initial interviews were exploratory and descriptive, and gradually, after each interview, the data obtained from the interviews were coded by the method of constant comparison. The theoretical codes emerged from the data through open coding, and in the same way, 12 interviews were coded and concepts and sub- and main classes emerged. It should be noted that the concentration and saturation of the core classes was done based on theoretical sampling, so that the interview with the statistical population of the research continued until the concepts of that category were condensed and enriched. It should be noted that theoretical sampling for interviews was done based on the number of interviewees but also based on their role

in condensing the categories. Although according to the research questions and the conceptual model of the research, each interviewee was also asked about other dimensions, but the process of the interviews showed that each interviewee could help more in his specialized position, and this is one of the advantages. Theoretical sampling is used to collect data in qualitative research, where data collection continues based on theoretical saturation. By performing preliminary coding on the text of the interviews, the indicators of the model of factors affecting the establishment of the policies of non-governmental organizations in sustainable national development were extracted.

Conclusion

Although the spread of sustainable thinking requires the efforts of the government and the people, but when concerned groups of people monitor the general society and governments, they can follow the determined policies and realize the vision and the goals of the program have an effective role-playing. In addition, NGOs, as popular institutions, have more accurate supervision and impartial judgment regarding the implementation of programs and can provide a favorable contribution to its improvement and elimination of its shortcomings. Based on The findings from the analysis of the interviews, It has shown that the factors influencing the establishment of the policies of non-governmental organizations in sustainable national development in the dimension of the main category are: development and social changes, improving transparency and performance, communication and optimal interactions of non-governmental organizations with other government and private institutions, reforms and transformations of the administrative and organizational system, support and support of the government, and expertise and expertise of human resources. The analysis of the findings shows that it is in line with the results of Ahadzadeh et al (2019) and Grant (2019) that explain why the role of non-governmental organizations and influence on the implementation of sustainable development policies and the factors affecting the effectiveness of the implementation of public policies was discussed. It is considered one of the most important stages of the public policymaking process, because the realization of policy goals happens at this stage.

Contribution of authors

All authors have participated in this research in equal proportion.

Ethical approval

Written informed consent was obtained from the individuals for their anonymized information to be published in this article.

Conflict of interest

No conflicts of interest are declared by the authors.

مطالعات مدیریت و توسعه پایدار

سال چهارم، شماره دوم، تابستان ۱۴۰۳ - صفحه ۲۳۰-۲۰۵

Homepage: <https://sanad.iau.ir/journal/msds>

طراحی و تبیین الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی

سید محمد علی خامسی^۱، علی فائز^{۲*}، فرشاد فائزی رازی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، گروه مدیریت، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

۲. استاد یار گروه مدیریت، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

۳. دانشیار گروه مدیریت صنعتی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

چکیده: هدف از این تحقیق، طراحی و تبیین الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی است. روش پژوهش از حیث محیط کتابخانه‌ای-میدانی، از نظر هدف کاربردی، از نظر زمان، گردآوری داده مقطعی و از نظر روش اجرای پژوهش، توصیفی-پیمایشی بود. به منظور بررسی عمیق و شناخت بیشتر موضوع، علاوه بر مباحث نظری از مصاحبه برای درک بیشتر استفاده شده است. سپس از رویکردهای کمی برای تأیید نتایج کیفی بهره برده شده است. جامعه آماری شامل خبرگان فعال در سازمان‌های مردم‌نهاد و مدیران این سازمان‌ها (باشگاه کشاورزان جوان و مؤسسه مدیریت نواندیش حامیان فردا) می‌باشد. و برای گردآوری داده‌ها از روش مصاحبه‌ای استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها از روش تئوری داده بنیاد استفاده شده است. با توجه به اینکه روش کدگذاری محوری و الگوی کدگذاری محوری در روش گلیزر و استراوس تکامل یافته‌تر است، لذا در این پژوهش از این روش استفاده گردید. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی در بُعد مقوله اصلی عبارتند از: توسعه و تحولات اجتماعی، ارتقاء شفافیت و عملکرد، ارتباطات و تعاملات بهینه سازمان‌های مردم‌نهاد با سایر نهادهای دولتی و خصوصی، اصلاح و تحولات نظام اداری و سازمانی، حمایت و پیشیبانی دولت و تبحر و تخصص منابع انسانی می‌باشد.

واژگان کلیدی: خط‌مشی، سازمان‌های مردم‌نهاد، توسعه پایدار، نظریه داده بنیاد.

دسترسی آزاد

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

نویسنده مسئول: علی فائز

a.faez@semnaniau.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۲۳

تاریخ انتشار: تابستان ۱۴۰۳

استناد: خامسی، سید محمد علی، فائز، علی، فائزی رازی، فرشاد. (۱۴۰۳). طراحی و تبیین الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی. فصلنامه مطالعات مدیریت و توسعه پایدار، ۴(۲)، ۲۰۵-۲۳۰.

یادداشت ناشر: MSDS در خصوص ادعاهای قضایی در مطالب منتشر شده و وابستگی‌های سازمانی بی‌طرف می‌ماند.

© 2024 by the authors.

Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقدمه

بی‌تردید مهم‌ترین مسأله‌ای که کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه، با آن رو به رو هستند، دستیابی به توسعه پایدار است (Reyes-Hurt, 2013). دستیابی به توسعه پایدار همواره از جمله پیچیدگی‌های مهم در جوامع کمتر برخوردار بوده است.

بسیاری از پیشرفت‌ها در دنیای امروزی فاقد اعتبار کافی هستند (Koch & Alejandro, 2017). در واقع، در دنیای امروزی نوعی از توسعه دارای اعتبار و جایگاهی مطلوب است که پایدار باشد. توسعه پایدار به معنی فرآیندی است که آینده‌ای مطلوب را برای جوامع بشری متصور می‌شود که در آن شرایط زندگی و استفاده از منابع، بدون آسیب رساندن به یکپارچگی، زیبایی و ثبات نظام‌های حیاتی، نیازهای انسان را برطرف می‌سازد (Grant, 2019). با توجه به تعریف فوق می‌توان دریافت که توسعه در بسیاری از مواقع پایدار نیست. هنگامی که توسعه پایدار دست می‌یابیم که در جامعه باورهای فرهنگی، نهادهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی به طور بنیادین متحول گردد تا متناسب با ظرفیت‌های شناخته شده حیاتی تبلور دوباره یافته و در این فرآیند، سطح رفاه جامعه ارتقاء یابد؛ بدون آن که به منابع نسل‌های آینده صدمه و خدش‌های وارد شود (Driscoll, 2014). بنابراین، می‌توان این طور برداشت کرد که توسعه پایدار با مشارکت عموم مردم به دست می‌آید (Dupuy et al., 2016). لازمه مشارکت عامه مردم شفافیت، باز بودن فضای جامعه و چند صدایی بودن حوزه عمومی جامعه است. رسیدن به این اهداف نیازمند افزایش فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد یا سمن‌ها برای تحول در جامعه مدنی است (Karens, 2016). کارکرد اصلی این سازمان‌ها دستیابی به مشارکت روز افزون در فعالیت‌های مختلف، چه در سطح شهر و چه در سطح جامعه، است (Tyler, 2011).

یکی از کارکردهای مهمی که سمن‌ها در جوامع دارند، ایجاد بسترهای عدالت اجتماعی است (McGann & Johnstone, 2016). بنابراین، با افزایش مشارکت عمومی و ایجاد بستر مناسب برای آزادی بیان و فضای مطلوب برای بحث در خصوص مسائل مختلف جامعه می‌توان انتظار داشت که شهروندان در زمینه‌های مختلف به بلوغ برسند (Ulleberg, 2019). با توجه به روند جهانی کوچک شدن دولت‌ها و واگذاری بسیاری از فعالیت‌ها به بخش سوم جامعه، یعنی سمن‌ها، و همچنین با عنایت به اینکه دولت‌ها نمی‌توانند در تمام زمینه‌ها و مخصوصاً در ساز و کارهای مربوط به بازار عملکرد کاملاً مطلوبی داشته باشند، سمن‌ها می‌توانند در این عرصه نقش کلیدی ایفا نمایند (Tallberg et al., 2018).

سمن‌ها می‌توانند به واسطه افزایش اثرگذاری بر تفکر و قدرت‌های عموم مردم، نقش نظارتی قوی را بر تشکلهای مختلف جامعه داشته باشند و در این راستا به دولت‌ها کمک شایانی در راستای دستیابی به توسعه پایدار در عرصه‌های مختلف داشته باشند (Carrion, 2019). سمن‌ها به واسطه نفوذ در جوامع به ویژه عموم می‌توانند فشارهای مختلفی را به ویژه به بخش‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کشور در راستای رعایت استانداردهای مطلوب داشته باشند تا از این طریق زمینه برای دستیابی به توسعه پایدار ایجاد گردد (Hsu et al., 2017). در ایران نیز تحقیقات نشان می‌دهد تعداد سمن‌ها با شیب نسبتاً تندی در حال گسترش هستند و رشد تصاعدی این سازمان‌ها در چند دهه اخیر چشمگیر بوده است. بعد از انقلاب که خود به عنوان زمینه مشارکت‌جویی مردم محسوب می‌شود و به ویژه از اواسط دهه ۱۳۷۰ و با طرح مباحثی نظیر جامعه مدنی و شهروندی موجی از تشکلهای اجتماعی و مدنی در حوزه‌های مختلف اجتماعی، زیست محیطی، زنان، حقوق بشر و غیره در ایران فعال شدند تا مطالبات اجتماعی خود را از این طریق پیگیری کنند. از مجموع سمن‌های ثبت شده، ۸ درصد تا اواخر دهه ۶۰، ۲۸ درصد در دهه ۷۰، ۳۲ درصد در دهه ۸۰ و طی ۷ سال

گذشته از دهه ۹۰، ۳۲ درصد ایجاد شده و نشان از این دارد که روند رو به رشدی در ثبت سمن‌ها در کشور وجود دارد (Amini, 2013). لازم به ذکر است که در حال حاضر تعداد ۲۰ هزار و ۳۰ عدد سمن در کشور ثبت شده است (Jamshidi et al., 2017). علیرغم اینکه خط‌مشی‌ها و سیاست‌هایی در حوزه فعالیت‌های سمن‌ها به ویژه در حوزه توسعه کشور طراحی شده اما سمن‌ها با توجه به وجود چنین خط‌مشی‌هایی در کشور هنوز نتوانسته‌اند نقش کلیدی خود را در جامعه به خوبی در زمینه پوشش مشکلات جامعه اجرایی نمایند. به نظر می‌رسد مشکلات اجرایی در زمینه پیاده‌سازی خط‌مشی‌ها یکی از مهم‌ترین دلایل ناتوانی سمن‌ها در انجام رسالت‌ها و مأموریت‌های آنها است. اگر به آمارها دقت شود، مردم ایران از لحاظ بخشایش و وقف در رتبه ۱۷ دنیا قرار دارد. بنابراین، می‌توان این انتظار را داشت که سمن‌ها به خوبی می‌توانند محلی برای تجمع منابع مردم در راستای پرکردن شکاف‌های موجود در جامعه باشند. اما آن چیزی که می‌توان مشاهده کرد کشور ایران از لحاظ بهره‌گیری از پتانسیل‌های سمن‌ها و قدرت سمن در ساختار اجرایی کشور در رتبه ۷۲ قرار دارند (Jamshidi et al., 2017).

این موضوع نشان‌دهنده عدم قدرت کافی و اثربخشی مناسب سمن‌ها در ساختارهای اجتماعی کشور است. به نظر می‌رسد مشکلات و نواقص متعددی در زمینه اجرایی ساختن خط‌مشی‌ها در حوزه فعالیت‌های سمن‌ها در ایران وجود دارد. بخشی از این مشکلات برمی‌گردد به فشارهای سیاسی و همچنین مربوط به نبود بستر مناسب برای شکل‌گیری سمن‌ها در کشور است. یکی از مشکلاتی که در زمینه خط‌مشی‌گذاری سمن به آن دقت نشده، بحث مربوط به عدم استفاده از پتانسیل مردم و بسترسازی در این زمینه و تمرکز فعالیت بیشتر در مرکز کشور است. این موضوع باعث می‌شود که سمن‌ها به خوبی به مشکلات مناطق محروم آگاهی نداشته باشند و خود را بیشتر درگیر مسائل موجود در کلان‌شهرها می‌نمایند. به دلیل همین امر است که عموم مردم اعتماد کمتری نسبت به فعالیت‌های چنین مؤسسه‌های دارند و استقبال خوبی از این سمن‌ها در جامعه صورت نمی‌گیرد. همچنین، در خط‌مشی‌گذاری به این موضوع باید دقت گردد که سمن‌ها را نیز نسبت به فعالیت‌های خود پاسخگو نمایند تا شفافیت در اقدامات سمن‌ها افزایش یابد. موضوعی که می‌تواند نقش برجسته‌ای در حوزه بهبود اعتمادسازی نسبت به سمن‌ها در جامعه داشته باشد. از سوی دیگر، نبود متخصص، به ویژه متخصصینی با رویکردهای مدیریتی، باعث این شده است که در برخی مواقع، فعالیت‌های سمن‌ها با توجه به منابعی که گردآوری شده است نیز نه تنها اثربخش نبوده، بلکه پیامدهای منفی نیز داشته باشد. این موضوع می‌تواند زمینه را برای کاهش قدرت اقناع‌سازی سمن‌ها، ایجاد نماید. هنگامی که سازمان‌های مردم‌نهاد نتوانند در امر اقناع‌سازی مردم و افزایش مشارکت آن‌ها در امور اجتماعی، زیست محیطی، سیاسی و حتی اقتصادی موفق عمل نمایند، نمی‌توان این انتظار را داشت که کشور به واسطه صرف ابزارهای دولتی بتواند امکان لازم برای دستیابی به توسعه پایدار را مهیا نماید. بنابراین، کشور در زمینه دستیابی به توسعه پایدار با مشکلات عدیده‌ای رو به رو خواهد شد و در حوزه توسعه‌یافتگی کشور با سرعت کمتری حرکت خواهد نمود. سؤال اصلی در این تحقیق این است که عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی در سازمان‌های مردم‌نهاد با رویکرد دستیابی به توسعه پایدار ملی کدامند؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

زمینه ظهور سمن‌ها در ارتباط و نسبت با دولت‌ها معنا پیدا می‌کند. این سازمان‌های مردم‌نهاد هستند که می‌توانند به عنوان بازوان اصلی دولت در پیشرفت کشور باشند و زمینه را برای تصدی‌گری دولت‌ها کاهش دهند. دلیل این موضوع این است که سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند در عرصه‌های گوناگونی نظیر آموزشی، ادبی، زیست محیطی، درمانی و موارد متعدد دیگر فعالیت داشته باشند و گروه‌های مختلفی از جامعه را تحت پوشش قرار دهند. اما در این بین ایجاد ارتباط مطلوب بین دولت و سازمان‌های مردم‌نهاد همواره از بحث‌هایی بوده که در جوامع وجود داشته است (Razaghi & Lotfi Khachaki, 2017). تنها هنگامی یک ارتباط سالم و مطلوب بین سازمان‌های دولتی و مردم‌نهاد ایجاد می‌گردد که هر دو دارای اهداف مشترک باشند. گوردنکر و وایس^۱ (۱۹۹۸) سه نوع رابطه را میان سازمان‌های مردم‌نهاد و دولت شناسایی نموده‌اند: یکی از آن‌ها زمانی است که توسط خود دولت ایجاد می‌شوند. در این دسته که بیشتر در جوامع کمتر توسعه یافته دیده می‌شود، بیشتر هدف دولت‌ها از ایجاد چنین سازمان‌های برای در اختیار قرار گرفتن منابعی که از سوی آحاد جامعه به این سازمان‌ها ارائه می‌گردد، است. دسته دوم، سمن‌های شبه دولتی هستند که این دسته بیشتر در کشورهای صنعتی وجود دارند و عمده درآمدهای خود را از محل خزانه‌های عمومی به دست می‌آورند. دسته سوم، سمن‌های سازماندهی شده از سوی بخش‌های بین‌المللی است (Beheshti Asl & Pourmohammadi, 2016).

فعالیت‌های سمن‌ها امروزه به عنوان یک موضوع کلیدی برای رشد و توسعه متوازن در جامعه شناخته می‌شود. در واقع سمن‌ها باعث افزایش فشار بر بخش‌هایی می‌باشند که دارای نواقص عملکردی در زمینه‌های مختلف هستند و می‌توانند به واسطه این اقدامات زمینه را برای بهبود سطح رفاه جامعه مهیا نمایند (Henry & Sundstrom, 2017). در این بین سمن‌ها به واسطه ساماندهی و هماهنگی بین آحاد جامعه می‌توانند زمینه بخش آگاهی عمومی و افزایش حساسیت عموم نسبت به مسائل مختلف اجتماعی، زیست محیطی و سیاسی گردند که این امر نقش مهمی را در زمینه تبدیل یک جامعه منفعل به یک جامعه پویا و کنش‌گر خواهد داشت (Parveen, 2016). بنابراین، سمن‌ها می‌توانند خلاءهای کارکردی دولت‌ها را در راستای بهبود وضعیت اعضای جامعه در زمینه آگاهی و توانمندی‌ها از یک سو و از سوی دیگر در بخش نظارت‌ها و بهبود سازوکارهای موجود در جامعه برطرف نماید (Dongier, 2013). در واقع دولت‌ها به دلیل اینکه دارای فعالیت‌های گسترده‌ای هستند و همچنین به دلیل افزایش هزینه‌ها در زمینه گسترش فعالیت‌ها از یک سو و از سوی دیگر عدم استقبال از بزرگ شدن دولت، استفاده از پتانسیل‌های سمن‌ها برای بهبود فعالیت‌های نظارتی و مطالبه‌گری را امری ضروری می‌نماید. بنابراین، باید به این موضوع توجه داشت که می‌توان از سازمان‌های مردم‌نهاد در راستای دستیابی به سطح بالاتری از رفاه در جامعه و افزایش هماهنگی استفاده نمود (Jamshidi et al., 2017). سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند به واسطه ایجاد بسترهای لازم زمینه را برای ایجاد توسعه پایدار مهیا نمایند. توسعه پایدار نشان دهنده رویکردی است که در آن فعالیت‌ها و اقداماتی حائز اهمیت است که نگاهی جامع نسبت به

¹ Gordenker & Weiss

مسائل داشته باشند و در کنار رسیدن به اهداف اقتصادی، اهداف اجتماعی و زیست‌محیطی را نیز برجسته می‌داند (Scanlon, 2012). این مشکلی است که از سوی ساختارهای با قدرت بالا در نظر گرفته نمی‌شود.

ساختارهای دارای نفوذ و قدرت در کشورها سعی بر این دارند اهداف اقتصادی خود و گروه‌های ذینفع خود را دنبال نمایند و اهمیتی برابر برای سایر اهداف در جوامع را در نظر نمی‌گیرند که بدون شک این امر می‌تواند باعث کاهش سطح رفاه در جامعه و عدم پویایی جامعه خواهد شد. این در حالی است که پویایی در جامعه به واسطه اقدامات سازمان‌های مردم‌نهاد شکل می‌گیرد و می‌توان این انتظار را داشت که به واسطه اقدامات چنین سازمان‌هایی در جامعه، زمینه مطالبه از بخش‌های دارای قدرت در جهت پیشبرد اهداف توسعه پایدار حاصل می‌گردد (Hort, 2013).

مطالعات محققان نشان می‌دهد که در سال‌های نه چندان دور به علت کوچکتر شدن دولت و نهادهای زیر مجموعه آن، دولت به سختی به اهداف از پیش تعیین شده خواهد رسید. از طرف دیگر، تشکل‌های مردم‌نهاد با توجه به توانایی‌های بالقوه، خود می‌توانند دولت را در اجرای اهداف توسعه پایدار مساعدت نمایند (Osano & Languitone, 2016). نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که تشکل‌های مردم‌نهاد نقش مهمی در تغییر و تحول جامعه ایفا کرده‌اند. این سازمان‌های مردم‌نهاد در کشورهای مختلف جهان وجود دارد و نقش‌های متنوعی در رابطه با پیشرفت و توسعه بازی می‌کنند. برای مثال، در ویتنام، افزایش شیوع ایدز منجر به تشکل‌های جدید مردم‌نهاد برای رسیدگی به نیازهای گروه‌های آسیب‌پذیر مربوطه و تکمیل خدمات ارائه شده توسط دولت شد (Israr et al., 2017). کُک^۱ (۲۰۱۵) بیان می‌کند که در اروپای شرقی و مرکزی و اتحاد جماهیر شوروی سابق، تشکل‌های مردم‌نهاد برای پاسخ دادن به نیازهای اجتماعی جدید، مانند بی‌خانمانی و فقر، ایجاد شدند. تشکل‌های مردم‌نهاد به فقرا نزدیک‌ترند و می‌توانند کمک‌های هدفمند ارائه دهند. مطالعه تشکل‌های مردم‌نهاد در کنیا، برزیل، بنگلادش، و بولیوی نیز نشان می‌دهد که تشکل‌های مردم‌نهاد فقیرترین افراد و مناطق را هدف قرار داده‌اند. تشکل‌های مردم‌نهاد در کرواسی، به دنبال افزایش نیاز به خدمات بهداشتی مسائلی را مورد توجه قرار دادند که توسط دولت نادیده گرفته شده بودند (Agyemang & Forkuor, 2018).

اغلب تشکل‌های مردم‌نهاد برای پاسخگویی به نیازهای حل نشده توسط دولت و همچنین نیازهای جدید ایجاد شده‌اند. در مجموع، تشکل‌های مردم‌نهاد با فعالیت‌های متنوع خود می‌توانند نقش مهمی در ترویج و تسهیل فعالیت‌های توسعه ایفا کنند. نتایج برآمده از تحقیقات و بررسی‌ها نشان می‌دهد که کارکردهای انجام شده توسط تشکل‌های مردم‌نهاد، در مقایسه با دولت‌ها و سایر سازمان‌ها کم‌هزینه‌تر اما مؤثرتر است (Khayesi, 2018). چرا که تشکل‌های مردم‌نهاد با بهره‌گیری از منابع انسانی به عنوان سرمایه‌های اجتماعی داوطلب جذب منابع مالی با هزینه بسیار پایین قادر به تحقق اهدافی می‌باشند که سایر سازمان‌ها از انجام دادن آنها با هزینه اندک عاجز هستند. این سازمان‌ها با استقرار در محله‌ها و مناطق موجب توسعه و رشد فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مردمان محلی می‌گردند. سازمان مردم‌نهاد به

^۱ Koc

عنوان بخشی از جامعه مدنی، امروزه هم از نظر تعداد و هم از نظر تنوع و کیفیت خدمات، رشد و توسعه یافته است. به طوریکه برآورد می‌شود، در سطح جهان بیش از سه میلیون تشکل و سازمان مردمی وجود دارد (Parellada & Schmidtke, 2017). فلاسفه و صاحب نظران تعاریف مختلفی برای خط مشی ارائه کرده‌اند و هر کدام از این تعاریف به نسبت خاستگاه و وضعیت و نیازهای محیطی تنظیم شده و به دنبال تأثیرپذیری و کارکردهای مربوطه هستند. آنچه که واضح است، تنوع تعاریف اهمیت و ضرورت موضوع را نمایان می‌کند. به طور کلی می‌توان گفت که خط‌مشی تصمیم‌گیری هوشمندانه در مورد خط‌مشی‌های حال و آینده، اقتصادی و اجتماعی، معنوی و غیرمعنوی را شامل می‌شود (Ebrahimi et al., 2013). در تعریف دیگر، خط‌مشی نوعی تصمیم است که تصمیم ابتدایی، کلی، بنیادی و فراگیری است که پس از جمع‌بندی افکارات و تصمیمات گوناگون اتخاذ می‌شود و یک تصمیم عام است (Abbasi et al., 2015).

در خصوص کنش دوطرفه دولت و جامعه مدنی در فرآیند توسعه پایدار ملی نیز بایستی میان سه گروه از آنها افتراق قائل گردید. دولت و جامعه مدنی کارشکن، مردد و توسعه خواه که دولت کارشکن دولتی است که عملاً در راه توسعه ملی کارشکنی و مانع تراشی می‌کند؛ مثل دولت‌های مستعمراتی که مثال بارز آن حاکمیت انگلیس بر هند می‌باشد. این جوامع ضمن از میان بردن توان تولید کارخانه‌ای، کشور را تبدیل به تولید کننده مواد خام برای امپراتوری‌های عمده می‌نمایند. البته دولت‌های کارشکن فقط نباید از نوع مستعمراتی باشند. از جمله دولت‌های غیر مستعمراتی کارشکن می‌توان به دولت قاجار حاکم بر ایران در قرن ۱۹ نام برد (Zarei Lande & Pirzad, 2022).

دولت مردد یا دودل، دولتی است که مداخله‌جو بوده، بر جامعه مدنی استیلا داشته و در ظاهر گرایش به ترویج سیاست‌هایی دارد که به نفع توسعه ملی کشور می‌باشد؛ ولی در عمل قادر به ره‌گیری سیاست‌های توسعه پایدار خود نیست. مثال بارز از دولت‌های مردد را می‌توان دولت در زمان پهلوی نام برد (Faizpour & Asayesh, 2014). دولت توسعه خواه که مشروعیت خود را از نظارت بر فرآیند افزایش درآمد سرانه قسمت‌های بزرگی از شهروندان می‌گیرد که به برخی از خصیصه‌های چنین دولتی مانند منضبط کردن جامعه مدنی به واسطه سیاست‌ها و روش‌هایی که به توسعه توان رشد بلند مدت اقتصادی می‌انجامد را می‌توان نام برد (Hsu et al., 2017).

به نظر می‌رسد دولت‌ها می‌توانند به واسطه ایجاد بسترهایی برای افزایش فعالیت‌های سمن‌ها نقش مهمی در زمینه رشد و توسعه در جامعه داشته باشند و بخشی از وظایف خود را در زمینه دستیابی به توسعه پایدار از طریق فعالیت‌های این سازمان‌ها در جامعه به دست آورند. همچنین، افزایش فعالیت‌های این سازمان‌های مردم نهاد می‌تواند زمینه‌ساز تسهیل اجرای برنامه‌های مناسب را در جامعه به واسطه افزایش همکاری‌های عموم جامعه مهیا نماید. زیرا این سازمان‌های مردم نهاد هستند که به واسطه ارتباطات بیشتر با جامعه می‌توانند نقش اقناع کنندگی را داشته باشند و میزان اصطحاک در سطوح جامعه و مقاومت را از میان بردارند. بنابراین، توجه به فعالیت‌های سازمان‌های مردم نهاد منجر به کسب مزایای گسترده‌ای برای جوامع به ویژه کشورهای در حال توسعه برای گذار از این دوره داشته باشد.

پیشینه تحقیق

و^۱ و همکاران (۲۰۲۳) در مطالعه‌ای به تبیین نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در ترویج حقوق شهروندی پرداختند. این مطالعه به صورت تحلیلی توصیفی صورت گرفت. نتایج نشان داد بی‌تردید دو مقوله حقوق شهروندی و سازمان‌های مردم‌نهاد را می‌توان از مؤلفه‌های مهم زندگی معاصر نام برد. حقوق شهروندی یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار در توسعه و رفاه اجتماع است و دلالت بر مجموعه‌ای از حقوق مدنی، سیاسی و اجتماعی دارد که افراد به سبب عضویت در یک دولت و ملت از آن برخوردار می‌شوند و توسط قانون از آن حقوق پاسداری و حمایت می‌گردد (Wu et al., 2023). له دورانت^۲ و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی به تبیین بررسی نارسایی‌های تدوین و اجرای خط‌مشی‌گذاری در سازمان‌های عامل المنفعه در کشور نروژ پرداخته بودند. در این مقاله ابتدا مبانی نظری خط‌مشی‌های عمومی توضیحی داده شده و سپس فرایند اجرای آن تشریح شده است. در ادامه و با استناد به مطالعات و شواهد موجود، نارسایی‌های خط‌مشی‌گذاری در سازمان‌های عام المنفعه در قالب ۹ بُعد مختلف تبیین شده است. این مقاله با بررسی ادبیات مربوط به نارسایی‌های اجرای خط‌مشی‌های عمومی و نتیجه‌گیری از مباحث مطرح شده به پایان رسیده است (Le dorant et al., 2018). گرن^۳ (۲۰۱۹) در تحقیقی به چرایی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد و اثرگذاری بر پیاده‌سازی سیاست‌های توسعه پایدار پرداخته بود. در این تحقیق محقق بیان نموده که در صورتی که سازمان‌های مردم‌نهاد بتوانند فعالیت‌های خود را در سطوح پایین جامعه با حالت اقناع‌کنندگی داشته باشد، می‌توان این انتظار را داشت که دولت‌ها به خوبی بتوانند در امر پیاده‌سازی سیاست‌های خود در عرصه توسعه پایدار عملکرد مطلوب‌تری داشته باشد (Grant, 2019). هنری^۴ و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیقی به بررسی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در کمک به دولت‌ها در راستای اجرایی نمودن برنامه‌های خود پرداخته بودند. در این تحقیق که در کشور فرانسه صورت گرفته بود، محققین بیان داشتند که بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود در بین سازمان‌های مردم‌نهاد در زمینه اقناع‌کنندگی عموم مردم و توسعه ادراک آن‌ها از شرایط موجود در جامعه می‌تواند نقش مهمی را در بهبود اقدامات و فعالیت‌های دولت در این عرصه داشته باشد (Henry et al., 2019). جمشیدی^۵ و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی به تبیین مدل اجرای خط‌مشی‌های عمومی در شرکت‌های دولتی پرداخته بودند. این پژوهش با هدف تدوین مدل اجرای موفقیت‌آمیز خط‌مشی عمومی در شرکت‌های دولتی پروژه محور در ایران انجام شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که اجرای موفقیت‌آمیز خط‌مشی عمومی در پرتو معیارهایی چون کارایی، اثربخشی، برآورده‌سازی انتظارات، کفایت در حل مسئله، عدالت توزیع و انطباق با شرایط صنعت نفت سنجش‌پذیر است. چارچوب به دست آمده نشانگر آن است که اجرای موفقیت‌آمیز خط‌مشی‌های عمومی به افزایش اعتماد و رضایت عمومی و همچنین ارتقای مشروعیت شرکتی در میان ذی‌نفعان منجر می‌شود (Jamshidi et al.,

¹ Wu

² Le dorant

³ Grant

⁴ Henry

⁵ Jamshidi

2017). عبدالهی^۱ و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی به تبیین عوامل مؤثر بر اجرای موفقیت آمیز خط‌مشی در کمیته امداد امام خمینی (ره) پرداخته بودند. نتایج حاصل از تحقیق بیان می‌کند از بین ۱۵ عامل که در این تحقیق از آنها استفاده شد، ۱۲ عامل بر اجرای موفقیت‌آمیز خط‌مشی تأثیر دارد. لذا، با توجه به عوامل مؤثر شناسایی شده و نتایج بدست آمده از این پژوهش بایستی اختصاص منابع مالی و سازمانی کافی جهت اجرای خط‌مشی در سازمان منظور گردد (Abdullahi et al., 2021).

احدزاده^۲ و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیقی به تبیین عوامل مؤثر بر اثربخشی اجرای خط‌مشی‌های عمومی پرداخته بودند. مرحله اجرا، یکی از مهم‌ترین مراحل فرآیند خط‌مشی‌گذاری عمومی به شمار می‌آید، زیرا تحقق اهداف سیاست‌ها در این مرحله صورت می‌گیرد. نتایج این پژوهش، ارائه شبکه مضامین عوامل اجرای اثربخش خط‌مشی‌های عمومی و براساس حکمرانی اقتصادی، پیشنهاد عوامل مؤثر بر اجرای سیاست‌های صنعت آب و برق می‌باشد که با کاربست آن می‌توان دستیابی به اهداف خط‌مشی‌ها را تسهیل نمود. این عوامل شامل: آمایش سرزمین و توسعه متوازن، عدم اتکا به بودجه عمومی، تخصص تدوین‌کنندگان، مدیریت عرضه و تقاضا، تبعات زیست محیطی، ناترازی اقتصادی، توجه به تأثیرکلی قوانین، نوسانات ارز، منافع تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان، مدیریت بحران، تبعیت ذینفعان از منافع ملی، گستره بحران، تنوع ذینفعان، شرایط جغرافیایی و منابع، تفکیک وظایف حاکمیتی و اجرا، تعارض منافع، تعریف شاخص‌های ارزیابی، ضعف اقتصاد آب و برق و تعرفه مصرف می‌باشند.

روش پژوهش

از آنجا که هدف پژوهش حاضر، طراحی و تبیین الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی می‌باشد، روش پژوهش از حیث محیط کتابخانه‌ای-میدانی، از نظر هدف کاربردی و از نظر روش اجرای پژوهش، توصیفی-پیمایشی می‌باشد. پژوهش بر مبنای ماهیت داده‌ها نیز به صورت کیفی انجام شده است. به منظور بررسی عمیق و شناخت بیشتر موضوع، علاوه بر مبنای نظری از مصاحبه برای درک بیشتر استفاده شده است. از آنجا که پژوهش حاضر بر شکل‌دهی چارچوب مفهومی یا تدوین تئوری تأکید و نیاز به آشکارسازی دانش ضمنی خبرگان در این حوزه دارد، از استراتژی «نظریه داده بنیاد» بهره می‌برد. همچنین، برای جمع‌آوری داده‌ها از نوعی نمونه‌گیری هدفمند استفاده می‌کند و خبرگان مصاحبه شونده، منابع تحقیق می‌باشند. در این پژوهش در راستای کشف اطلاعات عمیق به منظور شناسایی شاخص‌های ارزیابی عملکرد، از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شده است. در این نوع مصاحبه، سؤال‌ها از قبل طراحی شده‌اند و هدف، کسب اطلاعات عمیق از مصاحبه شونده است. دلیل استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته این بود که در این روش، امکان تبادل نظر و همچنین هدایت بحث و موضوع مصاحبه در

¹ Abdullahi

² Ahadzadeh

جهت دستیابی به اهداف پژوهش وجود دارد. همچنین، برای کشف و درک به‌تراطلاعات، می‌توان سؤالات دیگری را مطرح نمود.

جامعه آماری شامل خبرگان فعال در سازمان‌های مردم‌نهاد و مدیران این سازمان‌ها (باشگاه کشاورزان جوان و مؤسسه مدیریت نواندیش حامیان فردا) می‌باشد. محقق سعی دارد از این دسته از اعضای جامعه آماری برای گردآوری داده‌های مصاحبه استفاده نماید. نحوه انتخاب این افراد بر اساس رویکرد تصمیم‌گیری هدفمند بوده و در این روش معیارهایی برای انتخاب خبره‌ها در نظر گرفته شده است. از جمله بیش از ۱۵ سال سابقه مدیریت در بخش سازمان‌های مردم‌نهاد، آشنایی با کارکردها و ارتباطات بین سازمان‌های مردم‌نهاد و دولت، مدرک کارشناسی ارشد به بالا در حوزه فوق و مواردی از این دست است. نمونه‌گیری تا جایی ادامه یافت که محقق به حد کفایت در نمونه‌گیری برسد و افراد مصاحبه شده موضوع جدیدی را مطرح ننمایند. بعد از ۱۲ مصاحبه محقق به اشباع نظری رسید. برای پاسخ به سؤال پژوهش، پس از گردآوری، داده‌هایی که از دل مصاحبه‌های عمیق کدگذاری می‌شود، تجزیه و تحلیل می‌گردد.

در تئوری داده بنیاد کدگذاری نوعی تحلیل محتوا بوده و در پی مفهوم سازی موضوعات قابل بحثی است که در میان انبوه داده‌ها وجود دارند. روش تئوری داده بنیاد از نوع استقرائی و اکتشافی است. این روش به دو شیوه: الف) کلاسیک؛ ب) روش گلایزر و استراوس^۱ انجام می‌شود. در این پژوهش به کمک روش گلوله برفی (ارجاع زنجیره‌ای) افراد خبره انتخاب شده‌اند. در روش گلایزر و استراوس از سه تکنیک: الف) کدگذاری باز؛ ب) کدگذاری محوری؛ ج) کدگذاری انتخابی استفاده می‌شود. روش بازآزمایی برای ارزیابی ثبات کدگذاری پژوهشگر به کار رفته است. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در دو فاصله زمانی با هم مشابه هستند با عنوان «توافق» و کدهای غیر مشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌شوند. یافته‌ها نشان داد پایایی بازآزمون ۰/۶۹ درصد است که بیانگر پایایی مناسب است.

یافته‌های پژوهش

اجرای روش تئوری داده بنیاد با انجام مصاحبه‌ها، گردآوری و کدگذاری داده‌ها آغاز گردید به طوری که پژوهشگر با انجام مصاحبه‌های اکتشافی اولیه مهارت بیشتری در انجام مصاحبه یافته که این امر برای پژوهش بسیار مهم بود. همچنین، رکوردهای ضبط شده مصاحبه‌ها در یک پایگاه داده نامگذاری و ذخیره شده‌اند که این پایگاه داده بر مبنای نام مصاحبه شونده، فایل صوتی مصاحبه و تاریخ انجام مصاحبه‌ها تنظیم گردیده است. پژوهشگر برای انجام پژوهش پس از ذخیره‌سازی آنها اقدام به گوش دادن و پیاده‌سازی آنها کرده است.

مبنای بسط تئوری داده بنیاد مفهوم‌سازی داده‌ها است که این کار از طریق کدگذاری باز و روش مقایسه دائمی در طول انجام پژوهش صورت پذیرفته است. به این شکل که به هر داده یک کد مفهومی اختصاص داده می‌شود و داده‌ها از سطح تجربی به سطح تئوریک انتقال می‌یابند، به تدریج با افزایش سطح مفهومی و تجریدی پس از انجام مقایسه‌های دائمی، طبقات محوری ظهور می‌یابند که طبقات محوری از طریق اشباع، مرتبط بودن و قابلیت کاربرد مشخص می‌گردند.

^۱ Glaser and Strauss

در حین پژوهش، براساس نمونه‌گیری نظری در هر جا که لازم بود پژوهشگر به سمت مآخذ بعدی گردآوری داده‌ها و اخذ مصاحبه‌ها هدایت می‌شد تا کفایت نظری، کاملیت نظری و اشباع و متراکم‌سازی مفاهیم ایجاد شود. در این پژوهش مآخذ اصلی داده‌ها، مصاحبه بوده است به طوری که مصاحبه‌های ابتدایی به صورت اکتشافی و توصیفی بوده‌اند و به تدریج پس از انجام هر مصاحبه، کدگذاری مصاحبه به مصاحبه داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها انجام می‌گردید و به وسیله روش مقایسه دائمی داده‌ها کدهای نظری از طریق کدگذاری باز پدیدار می‌گردید و به همین منوال کدگذاری‌های ۱۲ مصاحبه انجام گردید و مفاهیم و طبقات فرعی و اصلی ظهور یافت.

لازم به ذکر است که متراکم و اشباع شدن طبقات محوری براساس نمونه‌گیری نظری انجام می‌گردید به طوری که مصاحبه با جامعه آماری پژوهش تا جایی ادامه می‌یافت که مفاهیم آن مقوله متراکم و غنی شود. لازم به ذکر است که نمونه‌گیری نظری برای مصاحبه‌ها نه براساس تعداد مصاحبه شونده‌گان، بلکه براساس میزان نقش آنها در متراکم کردن مقوله‌ها انجام شده است. هر چند طبق سؤالات تحقیق و مدل مفهومی تحقیق، از هر مصاحبه شونده در رابطه با ابعاد دیگر نیز سؤال می‌شد، ولی روند مصاحبه‌ها نشان می‌داد که هر مصاحبه شونده در جایگاه تخصصی خود می‌توانست در چه مقوله کمک بیشتری نماید و این از مزیت‌های نمونه‌گیری نظری برای گردآوری داده‌ها در پژوهش‌های کیفی می‌باشد که گردآوری داده‌ها براساس اشباع نظری ادامه می‌یابد.

با انجام کدگذاری اولیه روی متن مصاحبه‌ها، شاخص‌های الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی استخراج گردید. جدول شماره ۱ مجموعه شاخص‌های استخراج شده در مرحله اول کدگذاری را با ذکر مآخذ آن نشان می‌دهد. ستون مآخذ نشان می‌دهد شاخص‌های ذکر شده از کدام مصاحبه‌ها استخراج شده است و به عبارتی نمایانگر میزان تکرار شاخص در مصاحبه‌ها نیز می‌باشد. لازم به ذکر است در جدول شماره ۱، P نمادی برای نشان دادن مصاحبه است. به عنوان مثال P1 نشان دهنده مصاحبه شونده شماره یک است.

جدول ۱. فهرست شاخص‌های استخراج شده در مرحله اول کدگذاری (Source:By author)

منبع	کدهای اولیه	شاخص‌ها
P1,P2	تشویق متخصصان	A1
P2,P7	حضور کارآفرینان	A2
P1,P2,P11	رفاه عمومی	A3
P2,P4	توسعه ملی	A4
P2,P10,P11	بازتولید ثروت	A5
P2,P3	توسعه جامعه	A6
P2,P7	توزیع مناسب ثروت	A7
P1,P2,P10	اصلاح قوانین و مقررات‌ها	A8
P2,P4	رضایت مردمان	A9
P2,P3,P4,P8,P10	ارتباط با سازمان‌ها و سمن بین‌المللی	A10
P2,P8,P10	ایجاد نظام مشارکتی آزاد	A11
P,P4,P5,P8,P12	مشارکت مردمان	A12
P2,P10	نظام مبتنی بر شایسته‌سالاری	A13

منبع	کدهای اولیه	شاخص‌ها
P2,P7	تصمیم‌گیری شهروندان	A14
P4,P9	اجرای خط مشی‌های سازمانی	A15
P2,P4,P9,P11	شفافیت مالی	A16
P4,P7,P12	شفافیت سازمانی	A17
P3,P4,9,P10	رعایت اصول اخلاقی	A18
P3,P4,P5	اعتماد عمومی	A19
P4,P7,P11	مبارزه با فساد	A20
P4,P9	توانمندسازی سازمانی	A21
P4,P9,P11	توانمندسازی مالی	A22
P4,P7	توانمندسازی مدیران	A23
P1,P3,P4,P7,P9	توانمندسازی منابع انسانی	A24
P1,P4	دادن فرصت به سازمان‌های سمن	A25
P4,P6,P9	توسعه توانایی‌های جامعه	A26
P4,P7,P10,P11	حمایت جامعه	A27
P23,P4,P7	ترویج اهداف توسعه پایدار	A28
P3,P4,P10	شفافیت در عملکرد	A29
P4,P5	ترویج تعاملات بین نهادی	A30
P3,P4,P7,P9	تعاملات و همکاری بین سازمان و دولت	A31
P4,P7,P10	تعاملات مؤثر	A32
P3,P4,P7,P11	استفاده از تکنولوژی	A33
P4,P7,P8	استفاده از نوآوری	A34
P4,P5	مدیریت دانش	A35
P1,P4,P5	توسعه سیستم‌های دانشی مناسب	A36
P4,P6,P7	استفاده از تجربیات	A37
P3,P4,P6,P8,P9,P11	توسعه اقتصادی	A38
P4,P7,P9,P12	کاهش فقر	A39
P4,P5	خدمات‌رسانی عادلانه	A40
P5,P6,P11	توسعه اشتغال	A41
P3,P4,P5,P8,P9,P11	کاهش هزینه‌های زیست محیطی	A42
P3,P5,P5	ناتوانی مالی سمن‌ها	A43
P4,P5	هم‌راستا نبودن با سیاست‌های دولتی	A44
P5,P7	افزایش هزینه‌های اداری	A45
P3,P5,P11	منابع محدود	A46
P4,P5	مشکلات حقوقی و نهادی	A47
P3,P7,P11	اشاعه شهرت سازمان‌های سمن	A48
P4,P5	تنش‌های اجتماعی	A49
P5,P7	تفرقه‌های اجتماعی	A50
P4,P9,P11	عدم مهارت و توانایی سمن‌ها	A51
P1,P3,P4,P5,P6	هم‌راستا شدن با ایدئولوژی‌های ملی	A52
P4,P5	ممنوعیت‌های تحقیقاتی	A53

منبع	کدهای اولیه	شاخص‌ها
P5,P7,P11	عدم حمایت مردمان از سمن‌ها	A54
P3,P5	تعریف درست از مسئولیت‌های سمن‌ها	A55
P3,P4,P5,P11,P12	افزایش کیفیت زندگی جامعه	A56
P1,P3,P6,P9,P11	پذیرش جامعه	A57
P1,P3,P6,P10,P12	افزایش سرمایه اجتماعی	A58
P1,P8,P9	مشارکت دادن سمن‌ها در برنامه ریزی	A59
P1,P7,P9,P11,P12	مشارکت دادن سمن‌ها در تصمیم‌گیری	A60
P3,P9	ارزیابی عملکرد	A61
P3,P5,P6,P10	آموزش اعضا	A62
P3,P9,P11	تأمین منابع مالی	A63
P3,P7,P9	رعایت اصول اخلاقی بشر	A64
P1,P3,P7,P9	ارتباطات بین سمن‌ها و سایر نهادها	A65
P3,P7,P11	توجه به برنامه‌های آموزشی منابع انسانی	A66
P2,P3,P6,P9	توسعه اجتماعی	A67
P3,P7,P11	کمبود منابع مالی	A68
P3,P5,P7	کاهش هزینه‌های اجتماعی	A69
P5,P7	حمایت از سمن‌ها	A70
P5,P7,P9	آگاه ساختن جامعه	A71
P5,P6,P11	تغییرات خط مشی‌های دولتی	A72
P6,P7	تغییرات دولت در سیاست‌گذاری اقتصادی	A73
P3,P6	استفاده از متخصصین با تجربه	A74
P4,P6,P9	تقویت بخش خصوصی	A75
P6,P11	توسعه انسانی	A76
P3,P7,P9	توجه به سرمایه‌گذاران خارجی	A77
P1,P7,P9	نقش نظارتی شهروندان	A78
P7,P11	مشارکت اجتماعی شهروندان	A79
P7,P10	حفاظت از حقوق شهروندان	A80
P3,P7,P9	عدالت اجتماعی	A81
P1,P7	تعاملات میان اعضای جامعه	A82
P3,P7	مدیریت منابع مالی	A83
P7,P8,P11	ناتوانی مالی	A84
P8,P10,P11	نیروی کار محدود	A85
P7,P8	اولویت‌بندی نیازهای جامعه	A86
P4,P7,P8	مدیریت زمان پروژه‌ها	A87
P7,P9,P10	تقویت توانایی‌های اجتماعی	A88
P1,P10	تحولات فرهنگی	A89
P3,P9,P10	توسعه بهداشت	A90
P10,P12	رهبری و مدیریت کارا	A91
P2,P10,P11	رسالت‌های مشخص سمن‌ها	A92
P9,P10	ترکیب مناسب منابع مالی	A93
P4,P7,P10	اعضای متعهد و متخصص	A94

منبع	کدهای اولیه	شاخص‌ها
P3,P10	ارزیابی پروژه‌ها	A95
P1,P3,P10	افزایش بهره‌وری	A96
P3,P7,P10	پایبندی به ارزش‌های سازمانی	A97
P3,P7	توسعه آموزشی	A98
P3,P7,P11	مشارکت جامعه محلی	A99
P3,P9	تصمیم‌گیری ضعیف سمن‌ها	A100
P10,P11	تنوع منابع مالی	A101
P1,P10,P11	فشارهای دولتی	A102
P2,P3,P10	قوانین و مقررات پیچیده	A103
P4,P6,P10	توانمندسازی مالی	A104
P3,P11	تعهد و اشتیاق اعضا	A105
P5,P11	تبلیغات مؤثر	A106
P7,P8,P10	پشتوانه علمی	A107
P3,P11	حمایت اجتماعی	A108
P7,P9,P10,P11	توسعه و تدوین خط مشی‌ها	A109
P3,P6,P7,P10,P11	تربیت نیروی انسانی	A110
P1,P10	توانمندسازی عملکردی	A111
P3,P10,P11	محدودیت‌های قانونی	A112
P3,P11	حمایت بین‌المللی	A113
P3,P7,P11	نظام بانکی جهانی	A114
P1,P3,P7,P11	پیشرفت فناوری‌های نوین	A115
P3,P5,P11	توانمندسازی کادر مدیریتی	A116
P3,P7,P10,P12	ترویج ایده‌های نوآورانه	A117
P7,P10,P11,P12	تسهیل فرایند صدور مجوز	A118
P3,P4,P11,P12	شفافیت عملکردی	A119
P4,P7,P11,P12	حمایت بخش خصوصی از سمن‌ها	A120
P3,P4,P7	تحقق اهداف سمن‌ها	A121

کدگذاری محوری

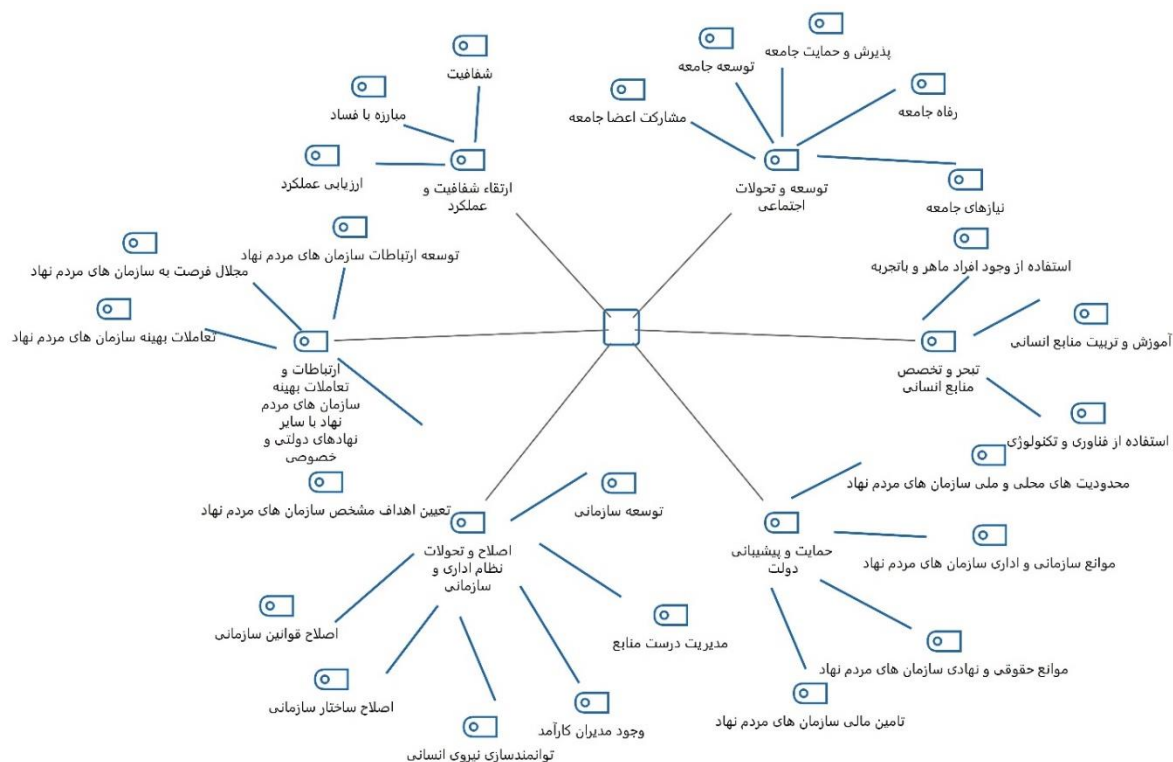
کدگذاری محوری، دومین مرحله تجزیه و تحلیل در نظریه‌پردازی داده بنیاد است. هدف از این مرحله، برقراری رابطه بین طبقه‌های تولید شده در مرحله کدگذاری باز است. در این مرحله، با غربالگری، حذف کدهای تکراری و یکپارچه نمودن کدهای هم‌معنی، شاخص‌های استخراج شده از متون مصاحبه‌ها مقوله‌بندی می‌شوند. ارتباط سایر طبقه‌ها با طبقه محوری در شش عنوان می‌تواند تحقق داشته باشد که عبارتند از شرایط علی، پدیده محوری، راهبردها و اقدامات، شرایط مداخله‌گر، شرایط زمینه‌ای و پیامدها می‌باشد. لذا، از کلیه شاخص‌های به دست آمده از مرحله کدگذاری باز، در این مرحله به تعیین مقوله‌ها پرداخته شده است. در این مرحله، مقوله‌های اصلی و فرعی مطابق با کدهای اولیه دسته‌بندی گردید که در قالب با انجام سه مرحله کدگذاری ساختار مفهومی الگوی عوامل مؤثر بر استقرار

خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی براساس یافته‌های حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها مطابق جدول شماره ۲ ارائه گردید. همچنین در نمودار شماره ۱، الگوی مفهومی عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی به وضوح آن را نشان می‌دهد.

جدول ۲. الگوی مفهومی عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی (Source:By author)

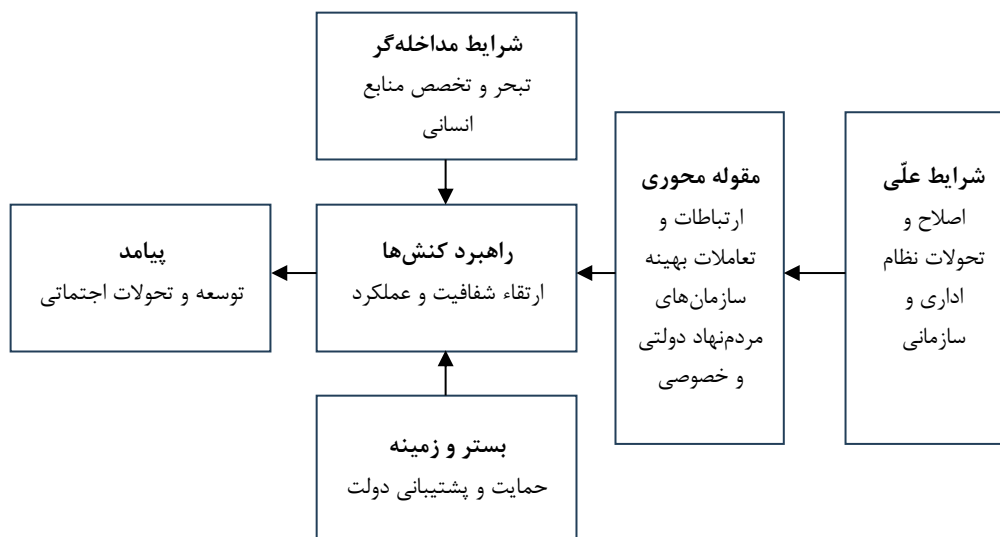
مقوله اصلی	مقولات فرعی	کدهای اولیه
توسعه و تحولات اجتماعی	رفاه جامعه	رفاه عمومی؛ توسعه جامعه؛ خدمت‌رسانی عادلانه؛ رضایت مردمان؛ افزایش کیفیت زندگی جامعه.
	پذیرش و حمایت جامعه	اعتماد عمومی؛ تحولات فرهنگی؛ حمایت جامعه؛ پذیرش جامعه؛ آگاه ساختن جامعه؛ حمایت اجتماعی.
	توسعه جامعه	کاهش فقر؛ توسعه اشتغال؛ افزایش سرمایه اجتماعی؛ توسعه اجتماعی؛ کاهش هزینه‌های اجتماعی.
	مشارکت اعضاء جامعه	نقش نظارتی شهروندان؛ مشارکت اجتماعی شهروندان؛ تعاملات میان اعضای جامعه؛ ایجاد نظام مشارکتی آزاد؛ مشارکت مردمان؛ مشارکت جامعه ملی؛ تصمیم‌گیری شهروندان.
ارتقاء شفافیت و عملکرد	نیازهای جامعه	توسعه ملی؛ توسعه توانایی‌های جامعه؛ بازتولید ثروت؛ توسعه اقتصادی؛ ترویج اهداف توسعه پایدار؛ اولویت‌بندی نیازهای جامعه.
	شفافیت	شفافیت مالی؛ شفافیت سازمانی؛ شفافیت در عملکرد. رعایت اصول اخلاقی؛ مبارزه با فساد؛ رعایت اصول اخلاقی بشر؛ حفاظت از حقوق شهروندان؛ پایبندی به ارزش‌های سازمانی.
	مبارزه با فساد	ارزیابی عملکرد؛ ارزیابی پروژه؛ افزایش بهره‌وری. ارتباط با سمن‌های بین‌المللی. توجه به سرمایه‌گذاران خارجی. حمایت بین‌المللی. نظام بانکی جهانی.
ارتباطات و تعاملات بهینه سازمان‌های مردم‌نهاد با سایر نهادهای دولتی و خصوصی	توسعه ارتباطات سازمان‌های مردم‌نهاد	دادن فرصت به سمن‌ها؛ مشارکت دادن سمن‌ها در برنامه‌ریزی؛ مشارکت دادن سمن‌ها در تصمیم‌گیری.
	مجالل فرصت به سازمان‌های مردم‌نهاد	ترویج تعاملات بین نهادی؛ تعاملات و همکاری بین سازمان و دولت؛ تعاملات مؤثر؛ ارتباط بین سمن‌ها و سایر نهادها.
اصلاح و تحولات نظام اداری و سازمانی	تعیین اهداف مشخص سازمان‌های مردم‌نهاد	تحقق اهداف سمن‌ها؛ حمایت از سمن‌ها؛ رسالت‌های مشخص سمن‌ها؛ حمایت بخش خصوصی از سمن‌ها.
	اصلاح قوانین سازمانی	اصلاح قوانین و مقررات؛ تغییرات خط‌مشی‌های دولتی؛ تغییرات دولت در سیاست‌گذاری اقتصادی.
	اصلاح ساختار سازمانی	نظام مبتنی بر شایسته‌سالاری؛ تقویت توانایی‌های اجتماعی؛ اجرای خط‌مشی‌های سازمانی؛ توسعه و تدوین خط‌مشی.
	توانمندسازی نیروی انسانی	توانمندسازی مالی؛ توانمندسازی سازمانی؛ توانمندسازی عملکردی؛ توانمندسازی مدیران.

مقوله اصلی	مقولات فرعی	کدهای اولیه
	وجود مدیران کارآمد	مدیریت دانش؛ توسعه سیستم‌های دانشی مناسب؛ مدیریت زمانی پروژه‌ها؛ رهبری و مدیریت کارآ.
	مدیریت درست منابع	مدیریت منابع مالی؛ ترکیب مناسب منابع مالی؛ تنوع منابع مالی.
	توسعه سازمانی	تقویت بخش خصوصی؛ تسهیل فرآیند صدور مجوزها؛ توسعه انسانی؛ توسعه آموزشی.
	تأمین مالی سازمان‌های مردم‌نهاد	ناتوانی مالی سمن‌ها؛ تأمین منابع مالی؛ منابع محدود؛ کمبود منابع؛ عدم مهارت و توانایی سمن‌ها.
	موانع حقوقی و نهادی سازمان‌های مردم‌نهاد	هم‌راستا نبودن با سیاست‌های دولتی؛ مشکلات حقوقی و نهادی؛ تعریف درست از مسئولیت‌های سمن‌ها؛ فشارهای دولتی.
حمایت و پیشیبانی دولت	موانع سازمانی و اداری سازمان‌های مردم‌نهاد	محدودیت‌های قانونی؛ ممنوعیت‌های قانونی؛ ممنوعیت‌های تحقیقاتی؛ افزایش هزینه‌های اداری؛ نیروی کار محدود؛ قوانین و مقررات‌های پیچیده.
	محدودیت‌های محلی و ملی سازمان‌های مردم‌نهاد	اشاعه شهرت سازمان‌های سمن‌ها؛ هم‌راستا شدن با ایدئولوژی‌های ملی؛ تنش‌های اجتماعی؛ تفرقه‌های اجتماعی؛ عدم حمایت مردمان از سمن‌ها.
	استفاده از وجود افراد ماهر و باتجربه	تشویق متخصصان؛ پشتوانه علمی؛ استفاده از تجربیات؛ استفاده از متخصصین باتجربه؛ حضور کارآفرینان؛ ترویج ایده‌های نوآورانه.
تبحر و تخصص منابع انسانی	آموزش و تربیت منابع انسانی	آموزش اعضا؛ اعضای متعهد و متخصص؛ تعهد و اشتیاق اعضا؛ تربیت نیروی انسانی.
	استفاده از فناوری و تکنولوژی	استفاده از تکنولوژی؛ استفاده از نوآوری؛ پیشرفت فناوری‌های نوین.

نمودار ۱. نمودار الگوی مفهومی عوامل مؤثر بر استقرار خط مشی های سازمان های مردم نهاد در توسعه پایدار ملی (Source:By author)

از آنجایی که هدف پژوهش حاضر تدوین الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط مشی های سازمان های مردم نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی بوده است، بر این اساس مدل پارادیمی در نمودار شماره ۲ نشان داده شده است.

نمودار ۲. مدل پارادیمی الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط مشی های سازمان های مردم نهاد در توسعه پایدار ملی (Source:By author)

بحث و نتیجه‌گیری

سازمان‌های غیردولتی در حال حاضر جایگاه عمده‌ای در توسعه پیدا کرده‌اند. زیرا سازمان‌های مذکور می‌توانند با ایفای نقش‌های مختلف، بخش دولتی را در امور توسعه یاری دهند و به طور مؤثری در فرآیند توسعه عمل کنند. توجه ویژه به علایق، خواسته‌ها و نیازهای مردم به عنوان رکن اساسی توسعه پایدار و بهره‌گیری از توانمندی‌های ظرفیت‌های مردمی در به ثمر نشاندن تفکر توسعه پایدار امری بسیار ضروری می‌باشد. تا وقتی مردم ضرورت موضوعی را درک نکنند، در عمل شاهد تغییر و بهبود نخواهیم بود.

سازمان‌های مردم‌نهاد به عنوان گروه‌های مردمی مورد تأیید و نظارت دولت ضمن آشنایی با نیازها و خواسته‌های مردم می‌توانند تأثیرگذاری بسیار خوبی بر آنها داشته باشند. در واقع، تشکل‌های مردم‌نهاد یکی از عوامل اصلی توسعه کشورها می‌باشند و اگر اهتمام نهادهای دولتی بر شکل‌دهی توسعه پایدار باشد، سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند به عنوان نهادهایی مستقل، تسهیل‌گر رابط بین دولت‌ها و مردم بوده و در زمینه اشاعه این مفهوم و ساده‌سازی آن برای شکل‌گیری فهم همگانی و همت جمعی در سطح جامعه فعالیت نمایند.

به طور کلی سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند در سه مرحله به مدد نهادها یا سازمان‌های دولتی یا عمومی برآیند. در گام اول تشکل‌های مردمی با ایفای نقش مشورتی، در شکل‌گیری برنامه‌ریزی مشارکتی و برنامه‌ریزی در راستای توسعه پایدار بسیار مؤثر خواهند بود. همچنین سمن‌ها با ورود به عرصه اجرای طرح‌ها می‌توانند به عنوان یکی از اساسی‌ترین اشاعه‌دهندگان تفکر توسعه پایدار محسوب شوند.

اگرچه اشاعه تفکر پایدار نیازمند اهتمام دولتی و مردمی است، اما زمانی که گروه‌های مردمی دغدغه‌مند، خود بر عموم جامعه و دولت‌ها نظارت کنند، می‌توانند خط‌مشی‌های تعیین شده را دنبال کرده و در تحقق چشم‌انداز و اهداف برنامه نقش‌آفرینی مؤثری داشته باشند. علاوه بر این NGOها به عنوان نهادهایی مردمی نظارت دقیق‌تر و قضاوت بی‌طرفانه‌تری را نسبت به اجرای برنامه‌ها داشته و می‌توانند کمک مطلوبی به ارتقاء و رفع کاستی‌های آن داشته باشند.

کدگذاری محوری دومین مرحله تجزیه و تحلیل در نظریه پردازی داد بنیاد است. هدف از این مرحله، برقراری رابطه بین طبقه‌های تولید شده در مرحله کدگذاری باز است. در این مرحله، با غربالگری، حذف کدهای تکراری و یکپارچه نمودن کدهای هم‌معنی، شاخص‌های استخراج شده از متون مصاحبه‌ها، مقوله‌بندی می‌شوند. ارتباط سایر طبقه‌ها با طبقه محوری در شش عنوان می‌تواند تحقق داشته باشد که عبارتند از شرایط علی، پدیده محوری، راهبردها و اقدامات، شرایط مداخله‌گر، شرایط زمینه‌ای و پیامدها می‌باشد. لذا، از کلیه شاخص‌های به دست آمده از مرحله کدگذاری باز، در این مرحله به تعیین مقوله‌ها پرداخته شده است. مقوله‌های اصلی و فرعی مطابق با کدهای اولیه دسته‌بندی گردید که با انجام سه مرحله کدگذاری ساختار مفهومی الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی براساس یافته‌های حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها مطابق جدول ۲ ارائه گردید. نتایج نشان

داده است که عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی در بُعد مقوله اصلی عبارتند از: توسعه و تحولات اجتماعی، ارتقاء شفافیت و عملکرد، ارتباطات و تعاملات بهینه سازمان‌های مردم‌نهاد با سایر نهادهای دولتی و خصوصی، اصلاح و تحولات نظام اداری و سازمانی، حمایت و پشتیبانی دولت و تبحر و تخصص منابع انسانی. بررسی یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که با نتایج احدزاده و همکاران (۲۰۱۹) و گرت (۲۰۱۹) هم‌راستا می‌باشد. زیرا آنها نیز به چرایی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد و اثرگذاری بر پیاده‌سازی سیاست‌های توسعه پایدار و به تبیین عوامل مؤثر بر اثربخشی اجرای خط‌مشی‌های عمومی پرداخته بودند و این موضوع یکی از مهم‌ترین مراحل فرآیند خط‌مشی‌گذاری عمومی به شمار می‌آید، زیرا تحقق اهداف سیاست‌ها در این مرحله اتفاق می‌افتد.

شناخت و درک مسئله عمومی و دستور کار، طراحی و شکل‌گیری، اجرا و پشتیبانی خط‌مشی را به عنوان مراحل فرایند خط‌مشی‌گذاری عمومی معرفی می‌کند. در مدل فرایند سیاسی، خط‌مشی‌گذاری گروه‌های ذی‌نفع که سمن‌ها نیز از آن جمله‌اند، می‌تواند در دو گروه حمایت‌کننده‌ها و مخالفان بر موازنه اقتدار حاکم بر خط‌مشی تأثیر گذارد. یافته‌ها نشان داد که، سمن‌ها در زمره واسطه‌گران قرار می‌گیرند و می‌توانند به واسطه ارتباط با تولید و مصرف دریافت و تشخیص نیازهای عمومی مردم در جریان خط‌مشی‌ها دخالت کنند. حضور و تأثیرگذاری این سازمان‌ها و شناسایی مسائل عمومی از دید این گروه‌ها، مدل مثلث آهنین را به سمت جامعه مرکب پیش می‌برد. در مدل خوشه‌های قدرت، حرفه‌ای‌ها، داوطلبان آشکار خوشه‌هایی هستند که می‌توانند فعالیت خود را در قالب سمن‌ها دنبال کرده و در فرایند چانه‌زنی و پیگیری مؤثر باشند.

در نهایت می‌توان گفت سازمان‌های مردم‌نهاد باید در همه سطوح گسترش یافته تا مردم در تصمیم‌گیری‌ها دخالت بیشتری داشته باشند و به این ترتیب خود ضامن اجرای آن تصمیمات باشند. لازمه این امر آن است که مسئولین و دولتمردان کشورها به نقش و اهمیت این تشکل‌ها واقف شوند و به جای جلوگیری یا ایجاد محدودیت برای فعالیت آنها، این تشکل‌ها را حمایت نموده و بستر مناسبی برای فعالیت آنها فراهم نمایند. بنابراین، با توجه به نقش مهم و تأثیرگذار سازمان‌های مردم‌نهاد در جوامع امروز، لازم است تا جایگاه آنها در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها و اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها مورد توجه قرار گرفته و از ظرفیت‌های مردمی تشکل‌ها در حوزه‌های تخصصی مختلف بهره‌برداری گردد. به طور کلی، یافته‌های این تحقیق نشان دهنده تعدد ابعاد و عوامل تأثیرگذار سازمان‌های مردم‌نهاد بر زندگی مردم و به طور متقابل تأثیر عوامل داخلی و خارجی بر ایجاد این نهادها است. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت سازمان مردم‌نهاد صرفاً یک نهاد غیررسمی ترویجی و واسطه بین فرد، فرد و مردم و قوای حاکم نیست؛ بلکه هم‌زمان از کارکرد اجرایی و فعال در حوزه‌های مختلف اجتماعی-فرهنگی اقتصادی و زیست محیطی نیز برخوردارند و این نشان دهنده چند کارکردی بودن سازمان‌های مردم‌نهاد فعال است که منطبق است با نتایج جمشیدی (۲۰۲۱) و هنری و همکاران (۲۰۱۹). آنها بیان داشته‌اند که بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود در بین سازمان‌های مردم‌نهاد در زمینه اقناع‌کنندگی عموم مردم و توسعه ادراک آنها از شرایط موجود در جامعه می‌تواند نقش مهمی را در بهبود اقدامات و فعالیت‌های دولت در این عرصه داشته باشد. از منظر الگوی ترسیم شده در نمودار شماره ۲ مدل پارادیمی

الگوی عوامل مؤثر بر استقرار خط‌مشی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) در توسعه پایدار ملی نشان می‌دهد فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد بسان فرآیندی است که شکل‌گیری و تداوم آن نیازمند فراهم بودن عوامل مختلفی است که با فراهم بودن این شرایط همانند یک شبکه به روند فعالیت خود ادامه می‌دهند. یافته‌های تحقیق ماهیت سازمان مردم‌نهاد را به صورت یک سیستم نرم، باز و اجتماعی، بازتاب می‌دهد و در نتیجه، اتخاذ یک رویکرد سیستمی و همه‌جانبه‌نگر در جریان سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، حمایت‌گری و مدیریت توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد را در حوزه توسعه پایدار انتظام می‌بخشد.

با توجه به نتایج، پیشنهاد می‌شود در کنار اهتمام دولت به فراهم ساختن شرایط و زمینه ایجاد و توسعه این سازمان‌ها، از طریق حمایت‌های مالیاتی و دیگر سیاست‌های تشویقی به جذب سرمایه‌گذاران، فرهنگ‌سازی و واگذاری برخی اختیارات به بخش خصوصی اقدام نماید؛ تا هم از ظرفیت‌های سمن‌ها به طور صحیح استفاده شود و هم از بار مسئولیت دولت در برخی حوزه‌ها کاسته گردد. همچنین، فراهم ساختن زمینه جهت برنامه‌های ترویج عملی توسط سمن‌های موفق به عنوان نمونه در بین مردم از دیگر پیشنهادها جهت رونق فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد و ایجاد تعریف درست از سازمان مردم‌نهاد در بین مردم است. همچنین، پیشنهاد می‌شود هریک از دستگاه‌های اجرایی یک دستورالعمل الزامی برای هدایت مشاوره با سمن‌ها تصویب کند. این مقرر باید تعامل بین دو طرف کنشگر را تسهیل کرده و ظرفیت شهروندان و مشارکت آنها را در فرایند دموکراتیک در همه سطوح تصمیم‌گیری سازمانی ارتقاء دهد. همکاری بین مقامات و سمن‌ها می‌تواند آگاهی عمومی را در خصوص خط‌مشی‌ها و فعالیت‌های دولت ارتقاء داده و ممکن است حضور تعداد بیشتری از شهروندان در فرآیند خط‌مشی‌گذاری و همچنین پیاده‌سازی پروژه‌ها را موجب شود. سمن‌ها اغلب از میزان بالاتری از اطمینان عمومی بهره برده که باعث می‌شود آنها به ارزش‌ها و علایق شهروندان نزدیکتر باشند. شکل‌گیری مشارکت با سمن‌هاست. می‌تواند به مقامات کمک کند تا اطمینان عمومی را کسب کرده و اطمینان شهروندان در خصوص مؤسسات عمومی زیاد شود.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان به نسبت سهم برابر در این پژوهش مشارکت داشته‌اند.

تأیید اخلاقی

رضایت کتبی آگاهانه از افراد برای انتشار اطلاعات ناشناس آنها در این مقاله اخذ شد.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

References

- Abbasi, A., Motazadian, R., & Mirzaei, M. Q. (2015). Investigation of obstacles to the implementation of public policies in Iran's government organizations. *Organizational Resource Management*, 6(2), 49-69. <https://ormr.modares.ac.ir/article-28-2015-en.html> [In Persian]
- Abdullahi, G., Farji Rad, K., Ruknuddin Iftikhari, A., & Mehdi, P. (2021). The relationship between institutionalization capacity and sustainable regional development (case study: Bukan and Urmia cities). *Geography (International Quarterly of the Iranian Geography Association)*, 11(38), 153-173. https://jhgr.ut.ac.ir/article_81244.html?lang=en [In Persian]
- Agyemang, J., & Forkuor, J. (2018). The dynamics of human development index. *The Social Science Journal*, 52(3), 331-347. <https://www.researchgate.net/publication/>
- Amini, D. (2013). Development of a Comprehensive Law for the Support of Non-Governmental Organizations. *Tadbir magazine*, 14(1), 91-93. https://jisr.ut.ac.ir/article_75906.html?lang=en [In Persian]
- Beheshti Asl, A., & Pourmohammadi, M. (2016). *Non-governmental organizations are a guarantee approach to sustainable development in Tabriz metropolis* National Conference on Contemporary Challenges in Architecture, Landscape and Urban Planning, [In Persian]
- Carrion, M. H. M. (2019). Unboxing the black box on the dimensions of social globalisation and the efficiency of microfinance institutions in Asia. *Oeconomia Copernicana*, 12(3), 557-592. <https://doi.org/10.24136/oc.2021.019>
- Dongier, T. (2013). Work-family balance human resource practice and creative performance of an employee: Cross-layer multi-time point analysis. *Transformations in Business & Economics*, 20, 539-557. <https://www.researchgate.net/publication/40998237>
- Driscoll, V. (2014). The effects of environment uncertainty and leadership styles on organisational innovativeness. *Engineering Economics/ Inzinerine Ekonomika*, 31(4), 472-486. <https://inzeko.ktu.lt/index.php/EE/article/view/20948>
- Dupuy, M. S., Milicevic, N., Bjekic, R., & Petrov, V. (2016). The effects of environment uncertainty and leadership styles on organisational innovativeness. *Engineering Economics/ Inzinerine Ekonomika*, 31(4), 472-486. <https://inzeko.ktu.lt/index.php/EE/article/view/20948>
- Ebrahimi, S. A., Danaei Fard, H., & Foruzandeh, L. (2013). Designing an evidence-based policy model in Iran's health system. *Public Management*, 5, 5-24. https://www.modares.ac.ir/en-pro/academic_staff/hdanaee/publication
- Faizpour, M. A., & Asayesh, F. (2014). Development in Iran and its comparison with the countries of the region, Vision Document. *Majles and Strategy Quarterly*, 21(78), 85-119. https://quarterly.risstudies.org/article_4512.html?lang=en
- Grant, J. (2019). Applying responsible ownership to advance SDGs and the ESG framework, resulting in the issuance of green bonds. *Sustainability*, 13(13), 7331-7347. <https://doi.org/10.3390/su13137331>
- Henry, L. A., & Sundstrom, L. M. (2017). *Global Climate Governance in Russia and China: The Paradoxical Role of NGOs* International Studies Association Annual Convention, February 22-25,
- Henry, L. A., Sundstrom, L. M., & Carla Winston, P. B.-M. (2019). NGO participation in global governance institutions: international and domestic drivers of engagement. *Interest Groups & Advocacy*, 8(3), 291-332.
- Hort, D. (2013). Flexibility and work-life conflict in times of crisis: A gender perspective. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 33(9/10), 613-635.
- Hsu, L. A., Sundstrom, L. M., & Carla Winston, P. B.-M. (2017). NGO participation in global governance institutions: international and domestic drivers of engagement. *Interest Groups & Advocacy* 8(3), 291-332.

- Israr, T., Widerberg, O., Lederer, M., & Pattberg, P. (2017). The United Nations framework convention on climate change secretariat as an orchestrator in global climate policymaking. *International Review of Administrative Sciences*, 87(1), 21-38. <https://research.vu.nl/files/126097821/>
- Jamshidi, M. J., Bahraminia, B., & Soleimani, M. (2017). *The role of non-governmental organizations (NGOs) in the sustainable development of Kermanshah province* National Conference on Sustainable Development of Kermanshah Province, https://jisds.srbiau.ac.ir/article_14962.html?lang=en
- Karens, J. (2016). Governing complexity: design principles for the governance of complex global catastrophic risks. *International Studies Review*, 23(3), 779–806. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7665564/>
- Khayesi, B. (2018). *Civil society cooperation: A valuable partnership*. Bonn: Deutsche Welthungerhilfe.
- Koch, J., & Alejandro, P. (2017). *International Work Group for Indigenous Affairs*. IWGIA. <https://www.iwgia.org/en/news-alerts> <https://www.iwgia.org/en/news-alerts>
- Le dorant, E. J., Grzywacz, J. G., Allen, S., Blanchard, V. L., Matz-Costa, C., Shulkin, S., & PittCatsoupes, M. (2018). Defining and conceptualizing workplace flexibility. *Community, Work, & Family*, 11(2), 149–163.
- McGann, N. H., & Johnstone, H. A. (2016). How does sustainable leadership influence sustainable performance? . *Empirical evidence from selected ASEAN countries.*, 10(4). <https://doi.org/10.1177/2158244020969394>
- Osano, C., & Languitone, R. (2016). An ETF called WFH offers new way to ride remote working trend. *Financial Times*, 26. <https://www.ft.com/content/b99e2f22-01a2-4334-98e9-91967c0c548f>
- Parellada, E., & Schmidtke, H. (2017). Measuring the empowerment of international organizations: the evolution of financial and staff capabilities. *Global Policy*, 8(5), 51–61.
- Parveen, H. A. (2016). Corporate social responsibility (CSR) practices of MNCs in Bangladesh: A case study on Chevron Bangladesh. *Global Journal of Management and Business Research*, 16(5). <https://journalofbusiness.org/index.php/GJMBR/article/view/1982/1884>
- Razaghi, N., & Lotfi Khachaki, B. (2017). Sociological analysis of the challenges of survival and sustainability of non-governmental organizations active in the field of social harms: with an emphasis on their relationship with the government. *Sociology of Social Institutions*, 5(11), 93-122.
- Reyes-Hurt, J. (2013). Applying responsible ownership to advance SDGs and the ESG framework, resulting in the issuance of green bonds. *Sustainability*, 13(13), 7331–7347. <https://doi.org/10.3390/su13137331>
- Scanlon, T. (2012). Work-family balance human resource practice and creative performance of an employee: Cross-layer multi-time point analysis. *Transformations in Business & Economics*, 20, 539–557.
- Tallberg, H. I., Szczepanska-Woszczyna, K., Kamarudin, F., Anwar, N. A. M., & Saudi, M. H. M. (2018). Unboxing the black box on the dimensions of social globalisation and the efficiency of microfinance institutions in Asia. *Oeconomia Copernicana*, 12(3), 557–592. <https://doi.org/10.24136/oc.2021.019>
- Tyler, S. (2011). Sustainable rural development and livelihood sources of the rural households in mountainous Parkistan. *American Journal of Rural Development*, 5(4), 97–105.
- Ulleberg, H. A., 10(4), . (2019). How does sustainable leadership influence sustainable performance? Empirical evidence from selected ASEAN countries. *SAGE Open*, 10(4), 2158244020969394. <https://doi.org/10.1177/2158244020969394>
- Wu, J. Y. J., Hsu, C. L., & Hasmath, R. (2023). NGO Strategies in an Authoritarian Context, and Their Implications for Citizenship: The Case of the People’s Republic of China. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 28, 1157–1179. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2657187

Zarei Lande, I., & Pirzad, A. (2022). *Management of sustainable human resources towards the goals of sustainable development in the organization* The first international congress of science, engineering and new technologies, <https://shrm.journals.umz.ac.ir/?lang=en>
<https://shrm.journals.umz.ac.ir/?lang=en>